

สธ. เน้นมาตรการ 3 เก็บ ปราบ 'ยุงลาย' ลด 3 โรค

ช วงฤดูฝนของทุกปี เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า เป็นฤดูที่จะมีการระบาดของโรคที่เกิดจากยุงลายสูงสุด เนื่องจากฝนที่ตกมาทำให้เกิดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย มีทำให้ยุงลายสามารถดำรงชีพแพร่พันธุ์จำนวนยุงลายจึงมีมากกว่าช่วงอื่นๆ ของปี ทุกๆ ปีกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) ก็ได้มีมาตรการลดความชุกชุมของยุงลายอย่างเข้มงวดเพื่อยับยั้งการระบาดของโรค โดยได้นำพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ความว่า "โครงการปราบยุงลายคั้งค่างมานานแล้ว และอันตรายยังมีอยู่มาก อยากให้ปราบปรามอย่างจริงจังอันตรายจากไข่เลือดออกจะได้ทุเลาลง" ที่พระราชทาน ณ พระราชวังไกลกังวล อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2542 มาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและรณรงค์ให้คนไทยร่วมแรง ร่วมใจกันกำจัดยุงลายอันเป็นพาหะของโรคภัยให้หมดสิ้น

สำหรับมาตรการปราบยุงลายปีนี้ สธ. มุ่งใช้มาตรการ 3 เก็บ คือ เก็บบ้าน เก็บขยะ และเก็บน้ำ เพื่อป้องกัน 3 โรค ได้แก่ **โรคไข้เลือดออก** ซึ่งโรคนี้มักแสดงอาการแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะไข้ ผู้ป่วยจะมีไข้สูงเกือบตลอดเวลา เบื่ออาหาร คลื่นไส้ ปวดท้อง มีหน้าแดง หรืออาจมีผื่นหรือจุดเลือดออกขึ้นตามตัว แขน ขา โดยระยะนี้จะเป็นอยู่ราว 2-7 วัน ส่วนระยะที่สองคือ ระยะช็อก เป็นระยะที่อันตรายที่สุด ผู้ป่วยจะมีอาการซีมเหงื่อออก มือเท้าเย็น ชีพจรเต้นเบาแต่เร็ว ปวดท้องโดยเฉพาะบริเวณใต้ชายโครงขวา

มีเลือดกำเดาไหล อาเจียนเป็นเลือด อุจจาระมีสีดำ ในรายที่รุนแรงจะมีความดันต่ำ ชี้ออกและอาจถึงตายได้ ระยะนี้กินเวลา 24-48 ชั่วโมง ระยะสุดท้ายคือ ระยะฟื้น อาการต่างๆ จะเริ่มดีขึ้น ความดันโลหิตจะเริ่มสูงขึ้น ชีพจรเต้นแรงขึ้นและช้าลง ปัสสาวะออกมากขึ้น รับประทานอาหารได้มากขึ้น บางรายมีจุดแดงและจุดเลือดออกเล็กๆ ตามตัว ซึ่งจุดดังกล่าวเป็นสัญญาณดีที่สื่อว่าคนไข้กำลังจะหายป่วย

โรคติดเชื้อไวรัสซิกา ผู้ที่ป่วยด้วยโรคนี้มักจะมีอาการไข้ ออกผื่น เยื่อตาอักเสบ ปวดกล้ามเนื้อ ปวดข้อ อ่อนเพลีย โดยปกติแล้วอาการเหล่านี้จะเป็นเพียงเล็กน้อย ไม่รุนแรง และทุเลาลงได้เอง

ภายใน 2-7 วัน ยกเว้นหญิงตั้งครรภ์ซึ่งหลักฐานทางระบาดวิทยาบ่งชี้ว่า เชื้อไวรัสซิกาอาจเชื่อมโยงกับภาวะศีรษะเล็กในทารกแรกเกิด หากหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อ อาจทำให้เด็กทารกที่คลอดมามีศีรษะเล็กกว่าปกติ หรือมีภาวะแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์ได้

โรคไข้ปวดข้อยุงลาย เป็นอีกหนึ่งโรคที่มียุงลายเป็นพาหะ พบในผู้ใหญ่มากกว่าเด็ก โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่จะมีอาการ

ไข้สูงเฉียบพลัน คลื่นไส้ อาเจียน อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ อาการไข้จะลดลงภายในเวลา 2-3 วัน ประกอบกับมีอาการปวดข้อ โดยเฉพาะข้อเล็กๆ เช่น ข้อมือ ข้อนิ้วมือ ข้อเท้า ข้อนิ้วเท้า อาการปวดข้อจะเปลี่ยนตำแหน่งไปเรื่อยๆ บางครั้งจะอักเสบบวมแดงและเจ็บจนกระทั่งไม่สามารถขยับข้อได้ โดยปกติอาการปวดข้อมักจะหายภายใน 1-2 สัปดาห์ หรือบางรายอาจมีอาการปวดข้อเกิดขึ้นได้อีกภายใน 2-3 สัปดาห์ต่อมา หรืออาจมีอาการอยู่ได้นานเป็นเดือนหรือเป็นปี การรักษานั้นจะรักษาตามอาการ เช่น ทานยาลดอาการไข้

ปวดข้อ ตื่นน้ำและนอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ ทั้งนี้ แม้สถานการณ์การระบาดของโรคทั้ง 3 ในขณะนี้จะมีแนวโน้มลดลง แต่การเฝ้าระวังและป้องกันในพื้นที่เสี่ยงโรคยังคงต้องอย่างต่อเนื่องเพื่อไม่ให้เกิดการระบาดของโรค ทั้งนี้ **นพ.เจษฎา โชคดำรงสุข** อธิบดีกรมควบคุมโรค ได้แนะนำวิธีการในการป้องกัน 3 โรคดังกล่าวไว้ว่า สามารถทำได้ง่าย ๆ ด้วยความร่วมมือกันกำจัดยุงลายตามมาตรการ "3 เก็บ ป้องกัน 3 โรค" โดย 1. **เก็บบ้านให้สะอาด** ไปกองโล่ง ไม่ให้มีมุมอับทึบเป็นที่อาศัยเกาะพักของยุง 2. **เก็บขยะ** เศษภาชนะรอบๆ บ้านที่อาจมีน้ำฝนตกลงมาตกค้างได้ โดยทำต่อเนื่องสัปดาห์ละครั้งไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง และ 3. **เก็บน้ำ** ตรวจสอบภาชนะใส่น้ำ

ปิดฝาให้มิดชิด เพื่อป้องกันยุงลายไปวางไข่ รวมทั้งควรกำจัดและควบคุมยุงตัวแก่ เช่น การพ่นสารเคมีกำจัดยุงลาย และการป้องกันไม่ให้ยุงลายกัด เช่น ทายากันยุง กำจัดยุงโดยใช้ไม้ขีดไฟฟ้า จุดสมุนไพร หรือยาจุดไล่ยุง หรือใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การกำจัดหรือควบคุมยุงลายจะได้ผลดีนั้น ควรดำเนินการทุกระยะของยุงได้แก่ ลูกน้ำ ตัวโม่ง และยุง เพื่อเป็นการลดจำนวนของยุงลายในธรรมชาติให้น้อยลง ซึ่งจะทำให้จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่เกิดจากยุงลายหลายๆ โรคลดลงตามไปด้วย